

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy óra. . . . . 1 kor. Egy óra. . . . . 1 kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: Dr. MÓRICZ PÁL. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Placz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

Az uralkodás csődje.

Irta: dr. Legányi Gyula.

A társadalmi élet fejlődésében korszakok jelzik a határköveket. Minden ilyen határkövön egyúttal sarkköve az elmúlt korszaknak s az abban megnyilatkozott uralkodási elvnek. Ilyen határköv jelzi a mi fejedelmünk uralkodását, melyre az önkényuralom elve van rávésve, mely elv azonban anakronizmus, magyarul mondva idejét múlt s azért többé föl nem támasztható elv. Ötvenhét éves uralkodása a merev önkény jegyét viselte mindig s attól tapodtat sem tágitott soha.

Ausztriában mint föltétlen kényur mindig érvényesítette akaratát s ott a kivételes törvény, a 14. szakasz módját is nyújt neki, hogy ha látszólagos parlamentáris eszközökkel nem boldogul, a kivételes törvény erejénél fogva érvényt szerez hagyományos törekvéseinek.

Mi nálunk, Magyarországon, mióta megkoronáztatta magát látszólag soha

sem sértette meg az alkotmányt, de kerülő uton mindig alkalmazta az osztályok 14. törvényszakaszát, még pedig oly módon, hogy csak oly férfiakat nevezett ki minisztereknek, akik az ő uralkodási elveit elfogadták s megígérték, hogy soha sem állanak elő oly törvényjavaslatokkal, melyekhez előzetes jóváhagyását nem adta. Más szóval a magyar kormány mindig az ő rendeleteinek s az ő terveinek végrehajtója volt s így az önkényuralom társa és részese.

Ez a most beállott uralkodási csődnek egyik oka. A másik ok az óriás mértékben kifejtett katonai uralomban rejlik, mely már nem az ország biztonságának öre, hanem önczél, s állam az államban. Ez az intézmény nem a polgári szabadság védelmére, hanem a kényur akaratának végrehajtására szolgál. Ez a magyarázata annak a ténynek, hogy a nép akaratával szembe helyezkedik, mert oly katonai erővel rendelkezik, amely biztosítja az ő akaratának és parancsának érvényesü-

lését. De mivel a magyar nemzet vagyoni ereje nem áll arányban azokkal az áldozatokkal, melyeket a katonai uralom és a nagyhatalmi állás kedvéért, meg kell hozni, beállott a mai ellentállás szüksége, annyival is inkább, mert a katonaság nem a magyar nemzet egyik szerve, hanem testébe belefuródott száka, melyet ismét ki kell húzni, hacsak sorvasztó gerynedést s feltétlen pusztulást nem akarnak a nemzet nyakába varni.

Minden országnak elsőrendű életfeladata gazdasági intézményeinek fejlesztése, hogy népének élettani szükségleteit kielégíthesse. Ausztria úgy kezelte a gazdasági politikát, hogy Magyarországot kiéheztesse. Ez valósággá vált. Ma Magyarország képtelen a modern állam százféle szükségleteit kielégíteni, mert csak annyi jövedelmi forrással rendelkezik, amennyi gyarmati helyzetének megfelel. E gyarmati helyzetben csekély sarcot fizethet, de a nagyhatalmi követelményeknek nem tud eleget tenni s így csődbe jutott s vele

Jánosnapi almaszórás Dorogon.

Irta: Petrus Jenő.

A dorogi nagytemplom tornyában megszólalt a nagy János harang ünnepet hirdető nyelve s komoly érzés hangja végig szárnyalt a reggeli nap arany sugaraival át-nőtt karmatos szédítő nyári úde levegőben. A Boeska-tér határvonalain hallgató akácok sötétzöld tombozata mintha drága gyöngyökkel lett volna teleszórva, úgy csillagott tündöklött a felhőtlen derült azurszínű ég-boltozaira.

Szentiván napja volt. A keletiszertartású egyesült egyház kalendáriuma szerint: Keresztelő János születésnapja, melyet rendszer ünnepként ünnepelnek meg a hívek.

A harang szavára meglevénedet az eddig csendes, hallgatag Boeska-tér. A néma árubódék csikorogva, recsegve nyitogatták fel ajtóikat s ereszgették le asztalaikat, melyeken csakhamar megjelentek az árucikkok, az élelmi szerek, az illatos friss sült zsemlyék, a puha likacsos buzaczipók, a sültnek kigálkozó borjuczombok, a sötétvörös meggyel tarkuló gyömböcskös sarak.

A piacra száradzó utcákból ünnepibe öltözött fehérkeselések szállingótak elő karjukon halványzöld félg érett almával teletel fehér fűzveszéből font kosarakkal s helyet foglaltak a kofasítrák során.

A templomban hívó második harangszóra csoportonként jöttek a hajduvadékok reményei, az erőteljes edzett emberesemeték a széles öltözötű szalmakalapos fiúk, a tarkasoknyácskák: bujtatott naptól barnára pirult arcu meztlábú leánykák s várakozó alást foglaltak a kofasítrák szemben.

Egyik rózsaszínkeszkeszkesz fejű fehérli begős öltözötű piros arcú menyecske oda-libegett az asszony csoport elé és a gyermekcsereg felé fordulva emelt csengő hangon szólt:

— Jertek elő János, István, László, András, Péter, Pál, Mari, Anna, Juli, Zsófi, Róza, Ilona, Krisztina. Jertek elő mind a kik az üdvözi ő meg Keresztelő János tiszteletér, ünnepre készültetek és hallgassátok meg mivel vendégelte meg János, Pétert. Idehalgassatok:

— Mikor keresztelő szent Jánoshoz elment szent Péter, hogy megköszönje neki azt, hogy Jezust a Jordán vizével megfö-

röstötte és az új hitre vette: hát János annak módja szerint szívesen fogadta és vendégül látta. Sokáig beszélgettek a Jezusról és az új hitről, a melyet a Krisztusról kereszténynek nevezünk és Péter nagyon megéhezett. Péter egy darabig csak állta az éhséget, mert nem akarta János felbeszakitani, a ki olyan szépen beszélt neki az emberszeretetről, az istenről, a világról, a lélekről az örökéletéről, hogy elhalgatta vón napestig is. Végre így szólt Jánoshoz:

— Vendégelj meg János testvér valamivel, mert nagyon éhes vagyok.

Jánosnak szegyet ütött a fejébe a Péter kívánsága, mivel hogy ő csak saskával és vadmezzel élt. De azért mégis csak kivette Pétert a kertbe, hogy hátha talál valami harapni való csemegét.

Feljárták a kertet, de helyes enni valót nem igen találtak.

— Péter testvér igen nagy bajban vagyok. A tavalyi termésem elfogyott, az idén pedig még nem érett meg. Van itt egy fáam, még az sem egész helyes. Megrázom. Válogass, kapkodj belőle, a mit tudsz.

János megrázta a fát s hullott az az alma...

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital. Szénsavdús.
Könnyen emészthető!!

Szakorvosok, előkelő betegek által, vesebajknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál paratlna sikerrel alkalmazzák, illetve használják. Magyarország legjobb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás kútközelsége: Holénia Béla Eperjes.** — Kapható Kontsek Géza urnál Debreczenben.

A singléri

Szultán-forrás

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó
hatásu!

hatásu!

együtt Ausztria is oda jutott. A kiéheztetés politikája, a logika törvényei szerint az elsatnyulásra, nem pedig az erő kifejtésére vezet. Így jutott a ka tonai kérdés olyan kátyuba, melyből nem tudom, hogy hány ökör sem tudja kihuzni.

Ha az uralkodó nem engedi, hogy a nemzet fejlődése anyagi és erkölcsi téren azt a fokot elérje, amely a mai kor szükségleteinek felel meg, akkor a lefokozott erőtlől ne várja azoknak az áldozatoknak a fejlesztését, melyekre csak erős nemzetek képesek.

Az uralkodó azt hiszi, hogy ő teljes életében a fejlődés és a haladás elveit szolgálta. Nagyon téved. Éppen ellenkezőleg lefoglalta mindazokat az erőtenyezőket, melyek a haladás biztosítékai és felhasználja azoknak a szerveknek fejlesztésére és erősítésére, melyek az önkényuralom támasztékai és biztosítékai. És így ellentétbe került a világ folyásával s mivel az idő forgó kerekét nem lehet megállítani, meghasonlott az uralkodó eszméjével s teremtet oly zürzavaros helyzetet, mely dicséretére válnék bármely középkori anarkias uralomnak.

A zürzavaros helyzet még súlyosabbá válik s az anarkia még fokozódik, ha utódja szintén az önkényuralom elveit és fegyvereit fogja forogni, mert akkor a mai csődnek csak folytatását fogjuk látni s ő csak a tömeggondnok szerepét fogja betölteni.

A fejedelmek hivatása nem abból áll, hogy a népek elégedetlenségét fokozzák, hanem hogy a népek önkormányzatát megkönnyítsék s a sza-

badság intézményeit gyarapítsák és erősítsék. Hiszen tudhatnák, hogy a politikai szabadság már meghaladott álláspont, azt nem lehet többé sem visszazsini, sem elsikkasztani. Az, a miért a népek ma világszerte küzdenek, a politikai szabadság következménye s további kiépítése: a társias alapon szervezett gazdasági szabadság kivívása.

Politikai híreink.

Budapest, július 11.

Az ischli ut eredménye.

Bécs, július 11. A Neue Freie Presse szerint a svájci osztrák-magyar követ megbízást kapott kormányától, hogy a kereskedelmi szerződés tárgyában lépéseket tegyen. Ugyanily meghatalmazást kapnak legközelebb a bolgár, a szerb és az orosz követek is.

Apponyi Komáromban.

Gróf Apponyi Albert jövő vasárnap megadja Fejérvárnak a választ arra az ostoba félhivatalos nyilatkozatra, — melyet Bécsből előfutárnak küldött. Furcsa kis nyilatkozat is az, mely szerint az ország ügyeit nem lehet rendbe hozni, mert most aratnak. Senki sem tud arról, hogy a vezérő-bizottság tagjai bárhová aratóknak szegődtek volna és bizvást még a nyári furdőzést is szivesen feláldozták volna, ha a korona elfogadta volna programjukat és megbizta volna őket az országos rend helyreállításával. Fejérvár ur nyilván átmenetileg is jól érzi magát a piros bársonyszékben és a háromszoros miniszteri fizetés élvezetében és talán még azt is gondolja, hogy az ország talán boldog sem volna, ha ő hosszabb ideig nem kormányozná. Ezért provokálja egyszerűen a józisést és bocsát világgá holmi sületlen henczegést és kész az indok az ő hosszabb maradására. Gróf Apponyi Albert

vasárnap Komáromban lesz pártiszervező gyűlésen és ott meg fogja adni a darabant-vigécznek a választ. Meg fogja magyarázni, hogy jöhet öszkor, aki akar és a mivel akar, a koalíció nem akar és nem fog alkudni. Vagy megadják a nemzet jogait, vagy sem. Már csak azzal az emberrel fognak szóba állani, aki meghozza a teljes program feltétlen elfogadásának hírért, mással nem és okoskodó darabantokkal semmi esetre sem.

Az üldözött magyar katonák.

— Ahol bűn a hazafiság. —

Pár nappal ezelőtt hirt adtunk arról a forrongásról, amelye a kolozsvári 62-ik és a székelyudvarhelyi 82-ik közös hadseregbeli ezredek kaszárnyaiban tört ki.

Arról is tettünk említést, hogy egyik erdélyi közöshadseregbeli ezrednél az egyik század legénysége megtagadta az engedelmességet egyfelől a tisztek brutális bánásmódja miatt, másfelől azért, mert német kommandóra többé nem akartak gyakorlatozni.

Az ezred, mellynél a legénység az engedelmességet megtagadta a székelyudvarhelyi 82. cs. és kir. gyalogezred volt. Ennek az ezrednek két zászlóalja az ezredtörzsszel együtt Beszterczén állomásoz. A szolgálatot egy egész század legénysége tagadta meg egyszerre, egyidőben. A katonák fegyverrel kezükben a békében is kiosztott éles töltevényekkel telt dobozokat felbontva vártak a század tisztjeit kész állásban, arra az esetre is elkészülve, hogy a tisztek kényszeríteni fogják őket a szolgálattelre. A tisztikar teljesen tehetetlen volt a legénységgel szemben s azon a napon tényleg nem vonult ki a század a többi katonákkal.

Az ezredparancsnokság a legszigorubb vizsgálatot indította meg, ám minden eredmény nélkül, mert a katonák teljes szolidaritást vállaltak egymással. A vizsgálat még mindig tart, egyelőre azonban, nehogy az eset megisméjlődhessék, az ezredparancsnokság az egész századot feloszlatta s a század legénységét beosztotta a többi századok legénysége közé s a legszigorubbban megtiltotta nekik, hogy többé egymással érintkezzenek.

Ugyanakkor megemlékeztünk arról is, hogy a legénységet teljesen átkutatták és kerestek valami „láztó” iratokat.

Mint most értesülünk, a megejtett vizsgálat eredményeként a 62. gyalogezred egyik szakaszvezetőjét letartóztatták. A szerencsétlen katona teljesen ártatlanul senyved a fellegvári katonai börtönben s várja büntetését azért, mert talán egy pillanatra kitört kebeléből az imádott magyar haza, a magyar föld iránti szeretete, mert talán az édes anyanyelvén szerette volna a vezényszót hallani. A laktanyai nagy vizsgálat alapjául szolgáló politikai vonatkozásu, vagy más „gyanus és láztó” tartalmu irásokat nem találtak a szakaszvezetőnél, de a „Beschreibung” ban bizonyára „gefährliche Rebellier”-nek volt bélyegezve azért, mert elég merész volt, mint a „Gesammt Armee” katonája magyarul érezni s gondolkozni, ez pedig katonáéknál bőséges okul szolgált arra, hogy mint állítólag a Kossuth Ferenczhez intézett levél állítólagos szerzőjét becsukják.

E végnélküli vizsgálatot tehát megindították a szerencsétlen katona ellen s bár előrelátható, hogy teljesen eredménytelen lesz a katonáéknál szokásos középkori inkvizíció, mégis a legdurvább és a legigaztalanabb bántalmaknak fogják kitenni a szakaszvezetőt, mert szeretni meri a magyar hazát . . .

Egyébként nemcsak a 62-ik, hanem az 51. gyalogezred kolozsvári zászlóaljában is kutatást tartottak. Szintén átforgatták a legények minden holmiját szalmazsáktól

— Kapkodj Péter, kapkodj . . .

Mikor azt mondta a fehérlibagós menyecske, hogy: „lehullott az alma” — a kofasorból egész almazápor hullott a gyerekség közé s az egész asszonyserg kiabált:

— Kapkodj Péter.
— Kapkodj Julis.
— Kapkodj János.

És a keresztnevek sorra kiáltása közben szétszórták a fehérfüzesszőkből fonott kosarak alma tartalmát.

Az apró hajdufiókák sivitva, bukdácsolva, egymást cibálva, lökdösve kapkodták fel a félérett apró édeskés izü almákat s ingujra, kötényekre szedve, ujjongva száguldoztak vele ki erre, ki arra.

Az almazórás eltart délistenitiszteletig. Ekkor kitakarodik a piac. A fejrényp kárjára ölti kiüresedett kosarát s hazamegy, honnan átöltözködve a templomba siet.

És ez így megy évről évre. János napján, az első gyümölcsöt, az almát érlelő nyár kezdetével Hajdudorogon, mióta azt Bocskay fejedelem Bécsset verő vitéz hajdui megülték, századok óta.

E népszokás eredetét van egy másik legendája is. E legenda az anyaszerzetnek egy-egy meghatározó szép vonása s így szól:

A Jézus nagy anyja, Anna, midőn leányát, Máriát már elválasztotta és átálra fogta megkivánta az első érett gyümölcsöt. Leszakította és megette.

Meglátta ezt a kis Maria és kinyitotta piczi ujjait és siránkozva esengett:

— Anya! nekem, nekem! . . .

Anna azonban már lenyelte a gyümölcsöt s csittgatva leánykáját ölébe emelte s a fához vitte szólván:

— Szakíts magadnak.

— Nem! nem, — rikoltozott a kicsike. Nekem nem az kell.

— Hát melyik?

— Az, az, gyűgyögte, anyjának szájában dugva piczi ujjait, — amelyik itt van.

— Azt már én megettem.

Erre a kis leány elsírta magát s macacsul követelte az anyjától azt a melyet megevett.

— Nem, nem etted. Anya nem eszi meg Máriától amit kíván. Nem lehet. Nekem az kell.

És csodálatosan a kis Mari s irására anyjából kifordult az alma, épen, mintha csak a fáról akkor tépte volna le oly frissen.

Ennek emlékeztetere a jó keresztény asszony sohasem eszi meg az év első gyümölcsét addig, míg azt a gyermek meg nem izlelé, nehogy visszasirassék belőle s megártson neki.

Ezért hajigálják szét János napján az első gyümölcsöt az érett almát (mert gyümölcs alatt csak almát értenek) a keresztnevek emlegetésével a keleti ritust követő akár egyesült akár nem egyesült vallásban nevedekett vászon cselédek.

— Kapkodj Péter, Andris, Gyurka.

— Kapkodj Anna, Ilka, Julcsa . . .

julius
Sán
gató
nek
erde
Dan
Müs

2.
vid
e.
egy
Má
„M
vel
Na
nót
rén
reir
Fér
a d
roly
dalé
roni
Kez

kezdve a bornyuig és katonai önkényes megsejtették a levéltitok szentségét, átolvasva minden levelet, melyet a fiuk szülőiktől, rokonaiktól, szeretőjüktől kaptak. A vizsgálat itt még kevesebb eredménnyel járt, mint a 62. gyalogezrednél. Nem találtak semmit, ami bizonyította volna, hogy a politikai harcok megnyilatkozó szelleme irás útján jutott volna be a kaszárnya falai közé. A történetek után a kaszárnyákat minden *civil ember előtt bezárták.*

Három nap, szombat reggel óta, nem katonáknak nem szabad beténi a lábát a kaszárnyák kapuján belül. A legénységnek szabad kijönni, de hozzátartozóinak tilos a bemenet, a kapuban őrt álló készülség útját állja.

A legénység között ez a rendelet nagy elkeseredést szült. Amilyen elfojtott dühvel nézték végig, mint olvassák el a tisztek leveleiket, éppen olyan elkeseredéssel fogadták szombaton a napi parancsot, amely kizárja a kaszárnyákból szülőiket, szeretőiket, akik mesze földről jönnek a katonák látogatására.

Mint értesülünk, felsőbb katonai körökben nagy konsternációt szült a katonaság magatartása, amely ugyan még határozott alakot nem öltött, de a német kommandót már csak *kénytelenkedve fogadják a katonák.* Hir szerint, Mannsbarth ezredes, az 51. gyalogezred parancsnoka ma vagy holnap Kolozsvárra érkezik Bécsből, hogy személyesen is meggyőződjék az ezred magatartása felől.

Vármegyénk és vidéke.

Uj jogtudor. A kolozsvári egyetem jogi karán a múlt héten avatták jogtudorrá ifju Ujhelyi Andort, Ujhelyi Andor hajdudorogi g. kath. lelkész és szentszéki tanácsos fiát, ki dr. Loóg Béla jóhirű ügyvéd irodájában gyakorolkozott Hajdudorogon.

Szülői gondatlanság. Varga Gáborné hadházi menyecske a malaczzal egy szobába helyezte el három éves kis fiu gyermekét. ő maga pedig elment takarni. Mialatt mezei munkáját végezte, szomorú dolog történt csendes otthonában. A malacz neki ment a három éves fiucsának. A fiucska velőtrázó sikoltására elősiető szomszédok mentették meg a gyermeket attól, hogy a malacz egészen felfalja. A szomszédok előjöttéig a malacz összerágta a gyermek egyik kezét.

Az elsikkasztott 18 000 korona. Láng József marhanagykereskedőnek Klein Gyula Vámospécsről nagyobb szállítmány ökröt küldött és a szállítmányt az előbbeni küldeménynek összegével együtt 18.000 kor. értékkel terhelte meg. Klein Gyula üzleteit Budapesten Jeremiás Mór közvetítette; az volt megbízva a marhak átadásáról, míg az ökrökért járó pénzt Langnak a marhavásár pénztárához kellett befizetni, amit meg is tett. Csakhogy Jeremiás már előre készült a fogásra és a Klein marhait a pénztárnál a saját nevére jegyezte be, úgy, hogy mikor Láng a 18.000 koronát befizette, a pénzt minden aggodalom nélkül adták ki Jeremiásnak. A család ügynök az utolsó szállítás elszállításakor 8000 koronát, a múlt hét elején pedig 10000 koronát vett fel és annyira bizott abban, hogy a dolgot, ha kisül, békés úton is elfogja intézhetni, hogy el sem mozgult Budapestről.

Mikor Klein a marhavásár pénztárához fordult, onnan azt a reá nézve kellemetlen és meglepő választ kapta, hogy a követelt 18.000 koronát Jeremiás Mór kezéhez fizették. Klein azonnal jelentést tett csalás és lopás miatt Jeremiás ellen, akit a rendőrség letartóztatott.

Le a dualizmusos czimjelzéssel.

Veöreös Jenő győri ügyvéd bozsátja ki az alábbi felhívást. Igaza van minden szavában; azért közre adjuk azt:

Sokan a hazafiak, s még a független-ségi pártiak közül is, úgy megszokták a dualizmust és germánizmust, hogy fel se tűnik nekik, miszerint czimjelzésükben saját maguk is germanizálnak s ezzel tüntetnek önálló államiságunk ellen.

Tudjuk, hogy nyelvben él a nemzet, de arra, hogy a magyar nyelv uralmát elősegítsük, már nem fordítunk gondot, hisz — mellesleg megemlítve — hazafias irányú köz-művelődési egyleteink is elzülnek, mert azt a nyomorult egy-két korona évi díjat száz-ezrek helyett csak néhányan fizetik.

No de nem arról akarok beszélni, hanem arról a valóságos hazafias szégyenről, hogy Magyarhonban a ki czimjelzéses levélpapírt, borítékot vagy czimtablát használ, (iparos, kereskedő, ügyvéd, mérnök stb.), az kettős czimjelzést használ, t. i. fele magyart és fele németet.

Mintha a magyar nyelv oly jogosulatlan s barbár lenne, hogy a magyar czimjelzés melé még szükséges lenne czimünket németül is kitenni, mintha a civilizált európai (német) nyelvvel tolmácsolni akarnánk, miszerint mi csak egy nyelvileg félbarbár és közjogilag önállóan néptörzs vagyunk, a német nyelvű Ausztria árnyékában.

Értem, hogy osztrák és külföldi összeköttetésekben indokolva van, hogy németül is körülírtuk czimzésünket, nem is mondom, hogy ezt ne tegye az, a kinek szükséges, hanem kifogásolom, mert nem lehet eléggé kárhoztatni azt, hogy fele magyar, fele német legyen a czimzés.

Legyen hát a czim nagybetűkkel — felül a teljes sort betöltve — egészen magyarul, más, valamint a czim alatt balról szöveket a postatakarékpénztár, klaring bank-sziro vagy távbeszélő számot kis betűkkel: éppen úgy tegyük ezután ezzel szemben jobbról a nagybetűs magyar czimjelzés alá a németet.

Ezzel a formával kiküszöböltnek jelentkezik a dualizmus jellege czimzésünkön, kidomborítatik önálló magyar államiságunk és a jobbról levő szerény alsóhelyen a czeget németül is jelezheti az, akinek erre szüksége van.

E dolog magában véve kicsinyiségnek látszik, tényleg azonban nagy érzéketlenségünkre vall, hogy eddig is magunkat czimjelzésünkben nem közjogi önállóságunkban tüntettük ki, hanem a külföld előtt magunk dekumentáltuk fele magyar; fele német voltunkat, mintha csak az egyéges „osztrák birodalomnak” volnánk fele alkatrésze.

Mi az ujság ?

Bövények a Szepességben. Kevesen tudják, hogy ezen kihálófélben levő alfajnak maradványai Európában nemcsak Oroszországban élnek, ahol a csár 2000 négyzetkilométernyi rengeteg nagyságu binlovici erdőségében valami 900—1000 bövény van. A bövény fenntartására irányuló rendszabályok olyan szigorúak, hogy aki például az őserdőbe hatol és bövényt lö, halállal lakol, vadászatot pedig a csár meghívott vendégei csak három évenként tartanak és legfeljebb 20—30 példányt ejtenek el. A bövény maradványai még a Kaukázusban és hazánkban a Szepességben találhatók, ahol 15 bövényt telepítettek körülbelül 20 év előtt a Hohenlohe-herceg-féle javorinai hegység rengeteibe. Ezek is csak alig tudnak megmaradni és szaporodni, bár a leggondosabb védelemben részesülnek.

Az ördült harakirtje. A bácskai Topolyán gyanus külsejű ember járt-kelt a vasuti állomásnál. Mikor a szolgálattevő pénztárnok megszólította, *jegyet kért „nyugatra” felé.* A hivatalnok figyelmessé tette a gyanus alakra a rendőrt, ki is igazolás hiányában bevitte a városházára. Ott annyit tudtak kideríteni, hogy Aradszky Vládónak hívják és elmebeteg. A községi orvos megvizsgálása után a rendőrség őrszobájába helyezték el további intézkedésig, ahol is a beteg lelkű ember lekapta a falról az ott függő rendőrszuronyt és azzal hasba szurta magát.

Bombák a lelkészlakban. Titokzatos eset tartja izgalomban Kálmánca zalamegyei község lakosságát. A református lelkészi lakot most renoválják s miközben az egyik falat lebontották, a fal között faladát, benne 31 darab golyót és 1 bombát találtak, amelyet azután a barcsi főszozolgabiroshoz küldtek be. A legerélyesebb vizsgálatot indították meg a végből, hogy kiderítsék, vajjon mi czélból s ki tehette ezen bombát a fal közé?

Pénzszavar miatt öngyilkos. Ferenczy András okleveles gyógyszerész kedden reggel Kerepesi-ut 69. számú lakásán öngyilkosságot követett el. Morfiumot fecskendezett a vérebe. Kinos nyöszörgésére háziasszonya vette észre az öngyilkosságot. Nyomban értesítette a mentőket, de mire azok megérkeztek, a fiatal ember megbalt. Ferenczy, aki bécsi születésű és a Kerepesi ut 43. szám alatt levő Rosenberg féle gyógy-szertárban volt alkalmazva, pénzszavarban volt és valószínű, hogy ez kergette a halálba.

Ép hulla a régi templomban. Csákány község ódon gót stíli ág. ev. templomát az idén alapos restaurálás alá vették. Ebben a templomban leplezték le a múlt évben egyik nagynevű szabadsághősünk s aradi vértanunk: Dessewffy Arisztid honvédtábornok emléktábláját, aki itt született és akit ebben a templomban kereszteltek meg. A templom alatt befalazott családi kriptára akadtak, melyet ez alkalommal kibontottak. A sírboltban koporsót találtak, melynek oldalain régi magyarsággal alig olvasható — vörösréz-szegekkel kivert — feliratot találtak, amely szóról-szóra így hangzik: „Tetes Ns. Ntes Párnyiczai Párnyiczky Susana Asszony Tts. nzs. és Volt Mártonfy István Ur özv. Született Tóth-Györkön 1772. eszt. Jan. 9. napján. Meghalt Csákányban 1826. eszt. Sept. 4. napján.” A koporsóban még egészen ép hullát találtak fekete selyemruhába öltöztetve. A hulla be volt balzsamozva.

Lelketlen r. kath. pap.

Középkor a XX. században.

Magyaroknál történt a következő megindító eset. Szalkai Mátyásné Szabó Mária hat hétig betegeskedett. A múlt héten érezte, hogy meg vannak számlálva az órai, örökre el kell válnia férjétől, gyermekeitől és a világtól.

Kivánságára a férje elhívta az egyik róm. kath. segédlelkészt, hogy gyóntassa meg a reménytelen beteget. A segédlelkész erre odafordult a haldoklóhoz és így szólt:

— *Meggyóntatom, ha elválik a férjétől, mivel csak polgárilag esküdt meg.*

Erre a haldokló elfordította a tekintetét a paptól, ki eltávozott anélkül, hogy meggyóntatta volna az asz-

szonyt. Szalkainé Szabó Mari másnap meghalt.

Férje könnyes szemekkel rohant a parókiára, de ott ridegen elutasították, azt mondták neki, hogy *nem temetik el a feleségét, mert az egyház áldását annak idején nem kérte ki a frigyhez.* Szalkai kénytelen volt feleségét *egyházi szertartás nélkül eltemetni.*

Hát a XX. században élünk-e mi valóban, hogy ilyenek is történhetnek?

Letartóztatott kosaras ember.

Még májusban történt. B.-pesten hogy egy 9 éves kis leány W. Böcke kint játszadozott az utcán és hozzájött egy 26—28 évesnek látszó férfi, aki magához csalogatta a Hernád-utca 24. számú házban levő lakására. A merénylet után a gyermek iszonyu fájdalommal nem titkolhatta és az édesanyja, igen tisztos polgári asszony elvitte őt a Stefánia-kórházba, ahol álló négy hétig kellett őt gyógykezeltetni, míg kibocsáthatták. Időközben és a gyermek felgyógyult után sokat kutattak a titkos rendőrök a tettes után, de nem lehetett őt elcsipni.

Vasárnap a kis leány Kovács Jánosné néne mellett állt és játszadozott, amikor hirtelen megbökte az asszony karját és rámutatva a férfire, félő hangon mondta:

— *Nénike, nini ott van az a gazember!*

Az asszony erre utána futott és mondta neki, hogy álljon meg egy kissé, de a férfi látva a kis leányt, gyanította, hogy miről lesz szó, sebes léptekkel iramodott tovább. Az asszony mind hangosabb lett és kiáltott, hogy fogják el a merénylőt. A közönség a futó embert üldözőbe vette, de nem tudták elfogni. A férfi a Nefeletj-utca 54. számú házba futott állítólag édes anyjához, aki azonban már évek óta nem váltott szót gonosz fiával.

Ide rendőrt küldtek, aki letartóztatta a férfit és miután megállapította kilétét Váci Pál személyében, bekísérte a merénylőt a rendőrségre.

Egyházak és iskolák.

Istentiszteletek a gör. kath. kápolnában, ma szent Péter és Pál főapostolok emlékünnepe 6 órakor reggeli istentisztelet kenyéradással, délelőtt 9 órakor szent mise, utána miroválás, délután 3 órakor vécsernye, 4 órakor szent olvasó.

UJDONSÁGOK.

Van-e gyermeke?

Azt a háziurat, aki ezt a kérdést intézi a szállást keresőhöz: van-e gyermeke? bűnvádi kereset alá fogom, azonképpen a házimestert, ha ilyen kérdéssel szemtelenkedik. Erről a kérdéssel perelték a budapesti V. kerületi járásbírósnak. G. kiskereskedő, mivelhogy kilencz gyermeke van, sehohol lakást nem kapott. A Murányi-utczába vándorolt, miután Budapest két harmadát bejárta. A házmaster kérdése: „van-e gyermeke?” németül nyöszörögte a választ: „Neun.” A házmaster ezt „nem”-nek vagyis „nincs”-nek értelmezte. A háziur, a huzcolkodó partjánál kilencz gyermeket konstatált. Fogta magát és becsukta előtte a lakást. A kitiltott lakó pörölt és mert azzal védekezett, hogy bevalotta gyermekei számát, a bíróság helyt adott a keresetnek és megítélték a kárát.

Boldog kiskereskedő, akinek immár nyert pöre van és kezelheti újra a szállást keresést. Eleje áll a házmaster ur megint. Van-e gyermeke? Éri? Van-e gyereke? Mert a házakat nem szelid életű házasok részére építik, hanem azoknak, akik gyermekeik nevelését a lelenczházakra bizzák.

„Van-e gyermeke.” Nincs diffamálóbbs bűn némely háziur előtt, mint az, hogy a lakónak is van gyermeke. Az a ketrecz, amelybe a lakót elszállásolják, raboskodás a gyermekeknek. A vityilló, arasznyi földön a cigánysátor külön a gyermekeknek, mint a legszebb palota.

Debreczenben kellene valamit tenni már az ellen, hogy ilyen kérdésre intézzenek a szegény emberekhez: van-e gyermeke?

Az ura sztrájkol.

Beesett arczu munkásasszony járta kedden délután a városházán a hivatali szobákat. Soványka csecsemőjét a karján czipelte, míg 4—5 éves fiacskája szédelegve kapaszkodott az anyja rongyos szoknyájába. A szerencsétlen asszony maga is alig állt a lábán, szédült az éhségtől.

— Hat apró porontyom van — mondta sirva. Hetek óta sínylődüntengődünk, most pedig már betevő falat száraz kenyérünk sincs. A gyermekem nem tudom szoptatni, nincs tejem...

Mintha a csecsszopó megértette volna a beszédet, keservesen sirni kezdett, mintegy igazolásul az anyja szavainak.

— Nincs ura? — adta föl a kérdést a tisztviselő.

— Van, de — sztrájkol.

— Mért nem dolgozik?

— Nem engedi a többi.

Elutasították a szerencsétlen asszonyt, aki sirva ment el.

— Otthon még négy gyermekem van, azokat már teljesen elcsigázta az éhség. *Holnapra éhen pusztulunk mindannyian.*

— *Nem tehetünk róla* — hangzott a rideg, szívtelen válasz.

Az igénytelen külsejű, csont bőr soványságu kömivesné lesoványodott gyermekeivel zokogva tántorgott lefelé a lépcsőn. Karaszó Ferencz, 6 gyermek apja azonban sztrájkol tovább és nem veszi észre, hogy a mai társadalmi rend és a tüke elleni küzdelemnek legelőször az ő hat ártatlan gyermeke fog áldozatul esni.

— **Az építési szabályzat.** A városi építési bizottság ma, szerdán délután 4 órakor tart ülést.

— **Elhunyt iparos.** Mint értesülünk, Trnka Ferencz tekintélyes debreczeni iparos kedden délelőtt fél 12 órakor meghalt munkás életének 62 évében. Temetése csütörtökön délután 5 órakor lesz a Barna utca 3. sz. a. gyászháztól. Az elhunytat kiterjedt család gyászolja.

— **Az egyfolytában való hivataloskodás.** A városi tanács már foglalkozott a közigazgatási tisztviselők azon kérelmével, hogy július és augusztus hónapokban hivatalos óra ne legyen, hanem 8—2 vagy 7—1 óráig legyen hivatalos óra. A tanács nem döntött a

kérelem dolgában, hanem kiadta Bészler Károly árvaszéki elnöknek és Csóka Samu adóügyi tanácsosnak, hogy tanulmányozzák a kérdést.

— **Magyarság a hadseregben.** A közös hadseregben 4418, a honvédségben pedig 3414 tiszt és hivatalnok szolgál, összesen 8732. A hadsereg 1093 orvosa közül csak 244 a magyar, a 200 hadbíró közül 26 és az 584 számvivő tiszt közül csak 177 a magyar. De a 4418 tiszt minőségben szolgáló magyar állampolgár közül csak 2688 beszél jól magyarul, 866-an a szolgálati használatra bírják, 914-en egyáltalán nem bírják nyelvünket. A hadsereg 197 tábornoka közül csak 43 a magyar és az 1539 törzstiszt közül csak 371. A hadseregben 1904-ben szolgáló 22,380 havidíjas között csak mintegy 6000 magyar állampolgár van.

— **Rákóczi hamvai:** Még a Tiszakormány határozta el Thaly Kálmán indítványára, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvait hazahozatja Törökországból s nagy pompával temetteti el a kassai dóm kriptájában. Most azonban arról értesülünk, hogy a hamvak hazahozatalát el kellett halasztani, mert a török kormányval való diplomáciai tárgyalások nagyon hosszúra nyultak. II. Rákóczi Ferencz hamvait alkalmasint csak 1906. szeptemberében hozzák haza.

— **Választók figyelmébe.** A város központi választmányának az 1906. évi választói névjegyzék ellen beadott felszólalásokra vonatkozó határozatai 1905. évi július hó 20-ától 30-áig a város székházának 11. számú hivatali helyiségében (városi kiadóhivatal) közzemlére kitétetnek. Azok, kiknek felszólalása felett határozat hozatott, annak közzemlére történt kitételét követő 10 nap alatt, azok pedig kiknek az 1899. évi XV. 148. §-ában érintett határozatok kézbesítettek: a kézbesítéstől számított 10 nap alatt a kir. kuriához intézett felelőváltást a központi választmány elnöke: Kovács József polgármesterhez írásban benyújthatják. A központi választmány.

— **Eltűnt gyermekek.** Az olajütő 23. sz. a. laktak Sárosi István 11, Sárosi Erzsébet 9 és Sárosi Eszter 7 éves gyermekek. A három testvér nagyon szerette egymást, E hó 5-én a temetőbe mentek játszani, azóta nem is tértek vissza többé. Az a gyanu, hogy Nagyváradra mentek Ilyés János ösmerősükhöz, aki ott a fogoly utcában Solyom Imre házában lakik Körözik őket.

— **Védekezés a forróság ellen.** Az a tévhit, hogy a forróság ellen védekezni nem lehet, a legegyszerűbben eloszlatjuk azzal, hogy a következőkben felsoroljuk az óvrendszabályokat: Hideg lemosás naponta, ahányszor csak lehet; fürdő, de megjegyzendő, hogy a langyos fürdő nagyobb hatással bír, mint a hideg. Fürdő után friss, száraz fehérnemű, frissítő ital. A verejtékezés folytán a test sok nedvességet veszít, ez támasztja a szomjuság érzetét. Nagyon természetes, hogy az emberek isznak mindenfélét, lehetőleg hideget. A hideg ital egy pillanatra jól esik, mert a test hőmérsékletét valamivel csökkenti. Ez azonban nagyon rövid ideig tart és következménye az, hogy nemcsak a régi hőmérséklet áll ismét vissza, de annál még fokozottabban van az ivónak melege. Mig ellenben a meleg ital, ha néhány pillanatra fokozza is a hőmérsékletet, azután annál erősebben csökkenti azt. Legjobban enyhít a forróságon, ha az ember lehetőleg tartózkodik az idegességtől. Az ember ne

izgatja fel magát és ne káromkodjék, hanem csendes legyen. Mindnél fontosabb a szenvedélyektől mentes nyugalom.

— **Elütött kis gyermek.** Az utóbbi időben roppant sok panasz merült fel a biciklisták ellen. Némelyek lámpást nem hordanak, némelyek nem csöngetnek utca fordulatoknál stb. Éppen az ilyen esetek miatt történnek aztán napról-napra sűrűbben előforduló szerencsétlenségek, elütések, elgázolások stb. H. J. Bethlen utca 55. sz. a. lakos is vigyázatlanul kerékpározott kedden délelőtt és Kosa Ferencné 12 éves kislánykáját elütötte. Szerencsére a gyermeknek nagyobb baja nem esett. Az eljárást a vigyázatlan kerékpáros ellen a rendőrség megindította.

— **Esküvő.** Zichermann Endre hajdú-sáronsi bérő e hó 19-én tartja egybekelési ünnepélyét Klein Margit kislányával Budapesten a Rombach utcai zsinagógában.

— **Megszurt suszter inas.** Mark-fenyik Viktor Varga utca 4. sz. a. lakó suszter inas tanonczlársával pénzre falhoz lökösdit játszott. Játszasközben összeveszték és társa egy nagy zsebkéssel jobboldalába szurt. Bezállították a közkórházba. A szurás veszélyes.

— **Bécsi mérték és a fakereskedők.** Az országos erdészeti egyesület felhívta a kereskedelemügyi miniszter figyelmét, hogy míg a keményfánál már rég be van vezetve a méterrendszer, addig a puhafát még mindig a régi öl, illetve láb mérték szerinti fűrészelik. Ennek hátrányát érzik az építómesterek is, mert a mai építészeti összes számításai már a méterrendszeren alapulnak és így folytonos átszámítás válik szükségessé. Szükséges tehát az anomália megszüntetésére oly értelmű intézkedés, hogy köteleztessenek az összes kereskedők és különösen a fűrészgyár tulajdonosok, hogy a puhafánál eddig használt bécsi mérték helyett a méterrendszert fogadják el.

— **Az asszony után.** Varga Julis Rakovszki utca 21. sz. a. lakosnő régebbi idő óta vadházasságban és Csires Istvánnal. A vad feleség most elhagyta az embert, mert állítólag az rosszul bánt vele, az pedig most folyton különféle ürügyek alatt üldözi. Az asszony a rendőrség segítségét kérte.

— **Halálozások.** Meghaltak: Tokai Mária ev. ref. 10 hónapos, Guban János g. kath. 43 éves, Tálas Ferencz g. kath. 5 éves, Nagy Julianna ev. ref. 3 éves, Stavnic ki Albert ág. ev. 10 hónapos, Tóth Bálint ev. ref. 78 éves, Megyesi E. z. ev. ref. 3 hónapos, Dudás Erzsébet r. kath. 2 n. p. os, Dudás Anna r. kath. 3 n. p. os, Rózsa Julianna ev. ref. 10 hónapos; Bökönyi Róza ev. ref. 5 hónapos.

— **Megfenyegedett főkapitány.** A debreczeni munkásságot végtelenül keserítette a sztrájkutanya feloszlata és csak a munkások józanságára vall, hogy miatta zavargások nem történtek. Végh Gyula főkapitányra haragusznak különösen, aki egyre-másra kapja a fenyegető leveleket. Így legutóbb már kilátásba helyezték neki, hogy ő lesz a legelső Debreczenben, aki ellen

bombamerényletet fognak elkövetni. No de azért nyugodtan alhatik a főkapitány.

— **Köszönetnyilvánítás.** Schwartz Dániel helybeli kereskedő ur esküdtszéki díjából 8 koronát juttatott kezeimhez, ebből 4 koronát a mentő egyesület céljaira, 4 koronát pedig a siketnéma iskola javára adományozott, mely kegyes adományért fogadja köszönetemet. Oláh Károly tanácsnok.

— **Talált inggomb.** Az alábbi humoros sorok kíséretében inggombot küldött be hozzánk egyik olvasónk, akinek mellékfoglalkozása a becsületes megtaláló divatját mult foglalkozása: M. S. névjellel vésett inggomb találatot s miután a szerencsés találó nincs azon kellemes helyzetben, hogy gőzzel türelemmel, míg a garnitúr többi részzeit is — részletekben — megtalálja, ezután kéri fel a károsult urnót, vagy urat, hogy vagy legyen szives a többi gombokat is — lehetőleg ott elveszteni, ahol ez találatot, vagy pedig a felmutatott társa ellenében kiadót hivatalunk kiadni kész a károsultnak, mivel így magában nem lesz használható.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerészertár.

Az öngyilkos nevelő.

Székesfehérvár, július 11.

Viruló szép leányt halálos sebbel szálítottak a székesfehérvári Szent-György kórházba. Keserű eselődés érte ifjú szívét s ez annyira megingatta rajongó lelkének egyensúlyát, hogy egy önfelédli pillanatban fegyvert fogott maga ellen. A golyó mellébe hatolt s halálos sebet ejtett rajta.

Szalay Miklós honvédszázados, a budapesti honvéd ludovika akadémia gondnoka, székesfehérvári háztulajdonos családjával pár hét óta Balaton Világoson nyaral. Velük volt Schlamnik Johanna 18 esztendőes bécsi illetőségű nevelőnő is, aki hónapok óta százados kis gyermekeit gondozta. A megnyerő modoru, rokonszenves leányt a család igen megkedvelte s mindenben figyelmesek voltak irányában, hogy azt a bus melancholiát, mely észlelhető volt rajta, elűzzék mellőle. Levertségének okát, bárhogy is fagnatták, nem árulta el senkinek. A szép nevelőnő, mint utóbb kiderült, menyasszony volt s vőlegénye Bécsben tartózkodott. De valami akadály állt köztök közé, ami egybekelésüket hátráltatta. Schlamnik Johanna tehát eljött hazulról s abban állapodott meg szerelmével, hogy egy év múlva visszatér, amikor aztán már mi sem fog boldogulni suknak utjába állani.

Az elmúlt hónapokban mind ritkábban kapott levelet vőlegényétől s utóbb pedig egészen elmaradtak azok, ami nagyon kétségbeejtette s ugyszólván buskomorra lett. Tegnep aztán egy rövid újsághír, melyet egy gráci lapban olvasott, végkép összetörte lelkét. Az állt ugyanis a német újságban, hogy egy fiatal férj a Bodeni tóba ugrott s csak holttestét tudták a vízből kifogni. Felesége, aki egy oltani szállóban értesült férje haláláról, kétségbeesésében mérget ivott s meghalt.

Az újsághírben közölt fiatal férj Schlamnik Johanna vőlegénye volt. Mikor a nevelőnő ezt a tragikus hírt, mely az ő boldogságának rombadőlését is jelentette, elolvasta, hangos zokogásba tört ki s hiába akarták megbékíteni, nem sikerült. Este végre elcsendesedett s akkor még senki sem sejtette, hogy milyen sötét gondolatok viharzanak keblében.

Hajnali 4 órakor aztán magához vette a százados revolverét s észrevétlenül kiosont a nyaralóból és egyenesen a Balatonnak tartott. Derékig belement a vízbe s ott mellébe

lőtte magát. A lövés zajára többen siettek elő s kimentették a fuldokló leányt, aztán beköltözték sebet. A legközelebbi vonattal pedig, mely fél 7 órakor indul, behozták a halálra szánt leányt Székesfehérvárra. Az előre értesített mentők már várták a sebesültet, akik aztán a Szent György kórházba szállították. A boldogtalan leánnyal együtt jött maga Szalay százados is s még a mentőkocsiba is beszállt hozzá s kísérte a kórházba. Az orvosok gondos ápolás alá vették, de alig menthetik meg az életnek, mert a golyó a szíve fölött hatolt a testbe s a tüdőt is átfurta.

TÁVIRATOK.

Vezérő bizottsági ülés.

Budapest, július 11. Bárha báró Fejérváry Géza kormányelnök kijelentette, hogy semmit nem fog kezdeményezni és ilyes szándéka egyáltalában nincs, Kossuth Ferencz mégis péntek délután 5 órára összehívta a vezérő bizottságot.

Merénylet Moszkvában.

Moszkva, július 11. Ma a város főkapitánya, Suválov herceg ellen merényletet követtek el. A herceg éppen nagy küldöttséget fogadott, mikor előlépett a küldöttség egyik tagja, revolvert rántott elő és **közvetlen közelből lelőtte a herceget.** A merénylő ezután menekülni akart, de **elfogták.** A merénylő nem árulta el eddigi kiletét — a küldöttség tagjai sem ösmerették, így a személyazonosság megállapítása nehezen fog menni. **Suválov herceg pár pillanat alatt meghalt.** A merénylet híre ugy Moszkvában, mint Pétervárt nagy megdöbbenést keltett.

Orosz katonák forradalma.

Libau, július 11. A hadbiróság 28 lázadó katonát **halálra ítélte.** Az elítéltek közül **hatot kivégeztek,** míg 17 katonáért az ezredes távirati fordult a csárhoz kegyelemért. Tegnep érkezett meg Pétervárról a távirati válasz, hogy **nincs kegyelem, az ítélet halálra ítélt katonák, akiknek agyon kellett volna löni bajtársaikat, megtagadták az engedelmességet.** A tisztek erre erőszakkal akarták rákényszeríteni a hóhérokra a katonákat, akik sirva kértek kegyelmet pajtásaik életéért, de mikor látták, hogy mindez hasztalan, **rálóttek a tisztekre. Két tiszt meghalt, kilencz életveszélyesen megsebesült.** A katonák erre kiszabadították halálra ítélt társaikat. A katonai lázadás leverésére kozákokat rendeltek, akik egész nap tartó gyilkos harcz után, amelyben 30 kozák elesett és 100-nál több megsebesült, elfojtották a lázadást és az életben maradt katonákat elfogták.

DEBRECZENI FÜGGETLEN

ÚJSÁG

1905/282 5-6 old.

Kiepeselítő

FÜGGETLEN

Zselénszki vakmerő nyilatkozata.

Budapest, július 11. Zselénszky Róbert gróf, az ismert Tisza-párti agrárius, ujfalu birtokán fogadta választóinak küldöttségét. Kijelentette, hogy a terrorizmus teremtette meg (?) a válságot. A választói jog kiterjesztéséről pedig azt mondta, hogy az csak megszorítaná a felforgató elemeket.

Román határőrök támadása.

Budapest, július 11. Petrozsény mellett levő határfalu alatt népmulatságot rendeztek. Mulatás közben az egyik legény áttévedt a határon, mire a román határőrök elfogták. Erre két magyar csendőr átment a legényért, hogy szabadonbocsátását kieszközöljék, de a román határőrök a két csendőrt is *lefegyverezték és elfogták*. A nép erre kiakart szabadítani a két csendőrt, mire a román határőrök átlöttek a magyar határon és **két embert megöltek**, nyolczat pedig megsebesítettek.

Az önálló vámterületért.

Budapest, július 11. A kereskedelmi és iparkamara Lánzy Leó elnöke alatt egyhangúlag elfogadta Boros József és társai indítványát, hogy a kamara foglaljon állást az önálló vámterület mellett.

Az ellenzék Liptó megyében.

Liptószentmiklós, július 11. A függetlenségi és 48-as párt Lányi Bertalan igazságügyminiszter ellen Thuránszky Tamás odaváló ügyvédet léptette fel. Horváth Gyula és Smialovszky Valér lelkesítik az egyre növekvő 48-as tábor. Csütörtökre várják Kossuth Ferenczet és Apponyi Albertet.

Napszurás a bucsusok közt.

Zsolna, július 11. Az utóbbi napokban uralkodott nagy hőség következtében a vizsnyói bucsujárók közül többen napszurás következtében megbetegedtek, míg egy leány meghalt.

Az Orosz forradalom.

Pétervári, július 11. Egy tartalékosok által végeztetett gyakorlaton néhány matróz nem engedelmességet. Egy tiszt revolverrel lelőtt egy matrózt. Nyolcz matróz erre szuronyal támadt a tisztre s megölték. A matrózokat elfogták, akasztófára ítélték. Az eset óriási izgalmat kelt Péterváriában, a csár környezetében.

Konstanza, július 11. Az orosz hajókon levő matrózokat nem engedték a partra, nehogy találkozzanak a Potemkin legénységével, meg admirális tette meg a szokásos látogatásokat. A Potemkin legénysége különben már az ország belsejébe vonult részint mint mezei, részint mint ipari munkás kapott alkalmazást. A Potemkinből már kiszivattyúzták a vizet s szemet vévén, mehet Szabasztapolba.

Krakó, július 11. A Casnak jelentik Odesszából: Kis-Oroszországot nagy veszély fenyegeti, most az aratás beálltakor kitört a sztrájk s félő, hogy az összes gabona tönkre megy. Sztrájkolók zavarognak.

Berlin, július 11. Pétervárról jelentik: A Potemkin matrózainak legnagyobb része kérte, hogy szállítsák őket Oroszországba, a

hol bűnökért vezekelni akarnak. Az orosz kormány e célra külön hajót küldött Konstanzába. A munkások husztagu küldöttsége Alexejeval élén Genfba utazott.

Az új japán kölcsön.

London, július 11. A sajtó nem fogadja rokonszenvvel a nagy japán kölcsönt, mert attól fél, hogy japánok akkora adósságot vernek magukra, hogy semmi szín alatt sem mondhatnak le az orosz kárpótlásról. Mégis a kölcsönt Angliában *tízszerezsen fogják tulajgyezni*.

Szökevény orosz katonák.

Pétervár, július 11. A kaukázusi Szurabat-Polban az Alizsanszky-ezred 3 napig vonakodott a rendelkezésére bocsátott ételből enni. Fenyegető állásba helyezkedtek. Két altiszt és 14 közlegény megszökött. A fegyverüket és 600 föltést elvittek. A hangulat izgatott. Kronstadtfban lázadástól félnek.

Sachalin sziget megszállása.

Tokió, július 11. Hivatalosan megerősítik Sachalin megszállását. Az oroszok kiürítették Korsakowot, de előbb felgyújtották. Később megadták magukat.

Tokió, július 11. Végleg megerősítik a hírt, hogy Sachalin szigetét a japánok elfoglalták. Az oroszok Koraszkosztól 8 mérföldnyire vonultak vissza, de azután minden harc nélkül *megadták magukat*. A japánok 4 ágyut, sok löszert és élelmet zsákmányoltak.

Az új angol választási törvény.

London, július 11. Balfour miniszterelnök az alsóházban közölte, hogy javaslatot terjeszt elő, melyben tekintettel a lakosság és a választókerületek mostani helytelen arányára, új választási kerületbeosztást fog ajánlani. A javaslat általában kifejti, hogy az egyes választókerületekből küldendő képviselők száma olvanformán határozassék meg, hogy 65.000 lakosra jusson egy képviselő. A 18.500 lakosnál kisebb városok ne maradjanak tovább is választókerületek. Az olyan grófságok, vagy községek, melyeknek két képviselője van és nincs 75.000 lakosuk, csak egy képviselőt küldjenek. Küldessék ki bizottság, mely tegyen jelentést, hogy milyen változtatások szükségesek a választókerületek kiegészítésére. A választókerületek ez új beosztása szerint Angliának 17-el több parlamenti tagja volna, kik közül Londonra öt, elővárosaira pedig 6 képviselő esnék. Skócia ország négy, Wales 1 képviselőt nyerne, míg Írország 22-öt veszítene.

Az idegenek Angliában.

London, július 11. (Alsóhá.) Az idegenekre vonatkozó törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása során a munkáspárti Handie pótindítványt terjeszt elő, melynek alapján minden bevándorlót, mely Angliába jő, hogy brit munkátszrajk idején pótoljon, utasítsanak vissza. Az indítvány 215 szavazattal 148 ellenében elvetették. Dilka szabadelvű azt indítványozza, hogy azokat a bevándorlókat, kik vallási okokból jönnek Angliába, ne akadályozzanak meg a partraszállásban, azért mert nincsenek életfenntartására szükséges eszközei. Balfour miniszterelnök ez ellen az indítvány ellen szól, de egyidejűleg kijelenti, hogy a kormány később hajlandó lesz pótindítványt beterjeszteni az iránt, hogy azokat

az idegeneket, kik Angliába való bebocsátást kérnek, csak azért, hogy vallásos okból való üldözés vagy tüntetés elől meneküljenek, avzgy a politikai vétségért menekülnek, melynek következtése bebörtönözés volna, a határon bebocsátassanak.

Gyilkos villám.

Ruttka, július 11. Az utóbbi zivatar alkalmával, mely Turóc megye felett elvont, Szucsányban a villám egy asszonyt agyonstított. Kicsényben a villám egy csúrt gyújtott fel, a zuhogó zápor azonban csak hamar eloltotta azt.

Az önkéntes halála.

Szegeden a 46. gyalogezred önkéntesi karának egyik rokonszenves tagja, Scheffer Béla egyéves önkéntes az éjjel revolverrel agyonlötötte magát és meghalt. A szerencsétlen véget ért fiatalember, aki Pápáról került Szegedre, mulasztást követett el szolgálati viszonyában s a büntetéstől való félelmében vetette el magát az életet, melynek értékét nem tudta többé becsülni.

Scheffer Béla tragédiája egyszerűségében is megrendítő. Végzett gazdaság volt, ki 23 éves korában került a katonasághoz. Szegeden Blumenthal S. szeszárusnál vett magának lakást, ahol Büchler nevű kollégájával lakott. A két önkéntes a legjobb viszonyban élt egymással s ilyenképen aligha voltak egymás előtt titkaik.

Scheffer Béla igen érzékeny lelkületű fiú volt, aki a katonák nyers életmódját nem tudta megszokni, E miatt sokat panaszkodott a barátjának, aki jól látta, hogy a rideg bánásmódhoz nem szokott ifjú életét egészen elkeserítette a sok testi és lelki gyötrelm. Minthogy figyelme nem volt elég éber és terhére eső kötelességeit csak szükségből végezte, gyakran mulasztást követett el s ezért büntetést kapott. A szállásadónője ugy nyilatkozott, hogy többet volt fogságban, mint otthon.

Körülbelül egy héttel ezelőtt annyira elkeseredett Scheffer Béla, hogy már az öngyilkosság gondolatával foglalkozott. Allandóan revolvert hordott magánál s lakótársa előtt homályos célzásokat tett szándékára nézve. A sötét terv kialakulásához ballépése szolgáltatta a végső impulzust. Scheffer szombaton maródit jelentett és nem jelentkezett a szolgálatban, este azonban megjelent egy táncmulatságon, hol a hadnagyával találkozott. Ez a körülmény földézte előtte a kaszárnyai fogság rémét és egész éjszakáját álmatlanul, tépelődéssel töltötte.

Magaviselete által figyelmessé tette lakótársát, aki el akarta venni tőle revolverét, mert rossztól tartott. Vasárnap délután még együtt sétáltak az ujszegedi ligetben, ahonnan Scheffer Béla a Kass-kávéházba ment és késő éjjeli kurtyázott. Ott többször monddta :

— Meglátjátok nem élek soká! — és a kávéházból feldult lelkiállapotban távozott. Már ott észrevették társai, akikkel együtt volt, hogy nagyon el van keseredve. A szerencsétlen fiu magában bolyongván az éjszaka csöndjében, áthaladt a hidon és a szőregi országut közelében a kamaratöltés lábánál föbelőtte magát.

Mint hogy lakótársa a reggeli órákban sem látta visszatérni, roszat sejtett és aggodalmát bejelentette hadnagyának, aki azonnal őrjáratot küldött az önkéntes keresésére. Meg is találták a fönebb jelzett helyen, holtan.

Az öngyilkos katonát a csapatkórházba szállították. Levelet hagyott hátra szállásadónőjének; a levelet azonban a rendőrség lefoglalta. A kórházban ma egy ismeretlen nő jelentkezett, aki engedelmet kért, hogy a halottat megnézhesse. A szerencsétlen véget ért fiatalembert ma temetik a csapatkórházból.

Törvénykezés.

Csalással vádolt bíró. Rendkívül érdekes főtárgyalást tartott a kezdivásárhelyi törvényszék. Mika Ottokár nyugalm. sepsiszentgyörgyi aljárásbíró ült a vádlottak padján család büntetével, hivatalos hatalommal való visszaéléssel, megvesztegetés büntetével s két rendbeli sikasztással vádolva. Másodrendű vádlott András Ferencz volt, kit beismerése alapján is megvesztegetéssel vádolt az ügyész, mert Mika Ottokár nejeinek k t pár csirkét és 12 tojást adott oly czéjből, hogy ezáltal a bírót hivatalos eljárásában befolyásolja. A bíróság a perbeszéd meg hallgatása után Mika Ottokárt felmentették, András Ferenczét pedig 5 napi fegyházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélték. Az ügyész Mikára vonatkozólag felebbezett, s több rendbeli semmisségi panaszt jelentett be. András Ferenczné is felebbezett.

Közgazdaság.

Terményfőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése. Budapest, 1905. július 11.

Készaru 20 olcsóbb, határidők lanyhák.	
1905. októberi buza	15.32.—34
1906. áprilisi buza	15.90.—92
októberi rozs	13.48.—50
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.20.—22
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.72.—74
1905. júliusi	15.12.—14
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.70.—90

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

26 — Amerikai bűnügyi regény. —

Már a kezét össze akarta kötözni, habár Kedgick a szökésre nem is mutatott hajlandóságot, mikor előlépett valaki és a rendőröknek a következőket mondta: — Az én felelősségemre hagyjátok békében. Ismerem ezt az embert, én tudom, hogy inni szokott és ilyenkor elgyengül. Kedgick hirtelen magához tért. Előtte állt a reitegett titkos rendőr, Neckett. Meg-

lepetését nem tudta elrejteni. Megfoghatatlannak tetszett előtte, hogy éppen ez az ember mentette meg a letartóztatástól, a kinek őt le kellett volna tartóztatni. Neckett nem tudta megállni mosolygás nélkül, mikor Kedgick zavarát látta.

— Így van bizony öreg czimbora, aki az ivásban nem tud mértéket tartani — mondta a titkos rendőr. Ha én itt nem vagyok véletlenül, most letartóztatják és bekísérik. No de mielőtt elereszthém; kérdezni akarok valamit. Ismeri ezt a kulcsot?

E pillanatban hirtelen Kedgick elé tartotta a rozsdás kis kulcsot, amelylyel Bidy tászkáját kinyitotta. Tekintetét élesen a padon ülő Kedgickre szegezte, mintha a lelkéből akarná a titkát kiolvasni.

Kedgick lesütötte a szemét, nem mert Neckettre tekinteni. Ránézett a kulcsra és megösmerte. Az arca elsápadt, a térdei remegtek, a szája néhány értelmetlen szót mormogott.

Neckettnek elég volt ez. Ez a zavar beösmérő vallomás volt. Most már tudta, hogy nyomon van.

— No de mindegy, ha az öné is, adja nekem, én hasznát vehetem — folytatta a titkos rendőr éles tekintetét Kedgickre szegezve. Legyen szives azonban átadni az üdvözlőmet annak az öreg urnak, aki a Blecker-street 2. szám alatt lakik. Látogassa meg ismét, mert megint lesz már többfajta megbízatása az ön számára. Mentől előbb látogassa meg.

Kedgick nem felelt. A halálfélelem fogta el. Egész teste remegett. Egyszerre csak felugrott és támoalgó léptekkel megindult anélkül, hogy egyetlen szót is kiejtett volna.

Neckett hagyta és mikor már husz lépésnyire volt tőle, diadalmasan mormogta:

— Az én katonám vagy te már jó madár. Nem siklasz már ki a körmeim közül!

Neckett a bajuszát meglegedetten pödörgette, Kedgick pedig imbolygó léptekkel sietett tova. De még nem tünt el a szeme elől, mikor különös módon elbukott.

— No már harmadszor buktál el a szemem előtt jó madár.

(Folytatjuk.)

Boreladás.

A gróf Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak

„Erzsébet“ szőlőtelepén

kitünő kétszer lehuzott, tisztán kezelt „Ezerjó“ bor hectonként 18 forintjával „Kövidinka“ „ 17 „ kapható, vevő hordójába lehuzva, Debreczenben „Erzsébet“ szőlőtelepen átveve. Telefon szám 159.

— Legjobb a valódi —
ELEFÁNT
Mosó Szikso.
 Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól.
 Kapható minden jobb fűszerkereskedésben. Elefánt védjegy.

Értesítés.

„Közértesítés a valódi Elefánt Mosó Szikso és a híres Hokei légyfogó gyár. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól.“
 Hokei Henrik
 első debreczeni mosószikso és légyfogó gyár.

Eladó házhelyek.

A Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreczeni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovassági lak-tanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piacz-u. 44. sz. alatt.

Debreczen, 1905. április 20.

A debreczeni ref. egyház küldöttsége.

Matild Crém. arczkenőcs, szappan, hajfestő (restorer) szépitőszerek

minden bőrcsuvaságot levesznek az arczról, Szeplőt, májfoltot, Vimmedlit, arczpirosságot a ránczokat kisimítják, a bőrt bársony puhává, üdévé varázsolják. Tessék megpróbálni ha nem használ, arát minden kibúvó nélkül visszaadom.

Kun István gyógyszerész

Laboratoire Cosmetique „Matilde“, kapható Budapesten Török-nél. Debreczeni főraktár Tóth Béla gyógyszerésztárban szemben a Bikával és mindenütt.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár.
Angol blous zephyrek.
Francia batistok.
Mosó Grenadinok.
Szekely férfi mosó szövetek!
óriási raktára.

500 koronát

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett üvegeje 70 fill., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 95 fill.) Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/I., Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszerésztárban és drogonériában — Csakis „Bartilla fogviz“ kérendő. Hamisítások bejelentése jó utalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 5 kor. 20 fillérért.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG
 1905/282 5-6 old.
 Kiepesítőtől

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, szontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből adott minden szó 4 fillér. **Vidéki tudakozásnak tessék válaszbélyeget csatolni.**

Feltétlen tisztos, feltűnő szép, fiatal ur leány, előkező gazdag ur párifogásá keré. Leveleket „Fekete gyémánt” jelleggel a kiadóhivatalba kérek.

Nyíl utca 80. szám u ház eladó, vagy benne levő fűszer üzlet berbe kiadó. Ugyanott a bormérésben egy itezés felvételek. Értekezhetni Horváth faraktárban (gázgyár mellett.)

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Német tanító, ki az erdélyi székely vidékről a magyar nyelv tanulmányozására városunkba jött, szívesen és nagyon olcsón vállal tanítványokat német nyelvben és zongora vagy hegedű tanítására. Ajánlatok „Német tanító” jellegre a kiadóba kéretnek.

5 szobás modern ur lakás vízvezetékekkel berendezett fürdő szobával, jó ivóvíz az udvarban kiadó, Csapó-utca 56. sz.

A téglási (Hajdumegye) fogyasztási szövetkezet törvényeszi jóványag után felszámol; árukészletét, berendezését, lak és üzlethelyiségeit ez esetben eladja. Vevők felvilágosítást Igazgatóságtól nyerhetnek. Évi forgalom 30—40000 korona. Korlátlan italmérségi jog. Keresztyének e. önyben részesülnek.

1 vagy 2 faesztergályos segéd kerestetik Csapó u. 56. sz.

30 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölcsön kapható **Kiss Ignác** bádogosnál Piac u. 34. **Új fürdőkádak folytonosan raktáron.** Olcsó szolid árak. Világyos cseugó berendezési vállalat.

Befőzéshez cukrot, hólgyagpapirt, spárgát, szá izzit legolcsóbban, naponta friss teavaj és gyenge csemege lipói turót ajánl **Glück Izidor Péterfia-utca.** Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Egy udvari két szoba, konyha, faskamra továbbá külön egy udvari egy szobás lakás végül egy üveggel fedett nagy szin, műhelynek vagy raktárnak mellék szinekkel együtt aug. 1-re kiadó. Széchényi-utca 27. sz. a. (Bejárát a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcza lakásban.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakator fajú szőlőkből összeszűretelve, ugy hordóként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos árak mellett **Székelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

Egy kereskedősegéd aki jól jártas fűszeres vasszakmába azonnal állást kap **Kohn Jakab** urnál P.-Ladányon.

Könyvelő kerestetik. Irásbeli ajánlatok a kiadóhivatalba intézendők.

Ingyen csak az kapja az 1906-ik évi naptárunkat, ki legalább 1/2 év óta előfizetője lapunknak.

Tüdő és nyakbetegek, asthma- és gégebajok! A ki tüdő- és gégebajától, még a legüdültetteket is, a ki asthmájától, ha még olyan régi és gyógyithatatlannak látszik, egyszersmindenkorra meg akar szabadulni írjon e címre: **A. Wolffsky Berlin N. Weisenburgerstrasse 72.** A köszönetnyilvánítások ezre garantiát nyújtanak módja nagy gyógyerejének. Körülrás ingyen.

Az eleméri állomáshoz közel a Boda szálláskörében 1 hold szálló, épülettel együtt eladó. Czim a kiadóban.

Hölgyek tanácsot és segélyt nyernek, szülés esetén felvétetnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. D. Brezen, Kossuth-u. 61. sz.

Fémesztergályos-tanuló fölvetetik **Füvessy Lajos** kulturó és vasöntő műhelyében.

Kerestetik egy nagy szőlőtaposó kád. Czim a kiadóhivatalban.

Házilag készített boreczet eladó. Czim a kiadóhivatalban.

A legfinomabb

Likőrök

házilag való előállítására valamint kitűnő zamatu s kiváló jóságú

Rhum és Cognac

házilag való elkészítésére legalkalmasabbak a híres angol

Likőr és Rhum

kivonatok

melyek különböző fajokban igen jutányos áron szerezhetők be

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerárban

DEBRECZENBEN a városházzal szemben.

Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.

Nyakkendők 15 krtól fejjebb.

Flanel és selyem turista ingek 120-tól.

Fehér és színes alsó szoknyák 120-tól.

Fiu és leány ruhák.

Empir s Reform kötények.

Mosó áruk nagy választékban.

Olcsó, szabott árakban

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főter, Tisza-palota.

Az Alföldi takarékpénztár DEBRECZENBEN. Piac-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra

Vesz és elad

Értékpapírokat, nevezetesen bel- és külföldi járadékokat, zálogleveleket, sorsjegyeket részvényeket a legkedvezőbb napi árfolyamon.

Raktárvállalata elfogad árut beraktározás céljából és arra előleget is nyújt a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Magyar orvosok! Csak magyar fürdőt ajánljatok!

Bártfa gyógyfürdő

Fürdőidény: május 15-től szeptember 30-ig.

Kárpáti gyógy-, üdülő és fürdőhely, 382 m. a tenger színe felett. Posta, Távirat és vasúti állomás. Gyorsvonatokhoz közvetlen kocsik. Ócs. és kir. felső Erzsébet királyné tartózkodási helye 1895-ben. Pompás szállodák, gyógyház, magánvillák, éttermek és kávéházak. Magánfogatok részére istállók és kocsiszinek. Lawn-tenis-pálya. Gyermekek-játzóhelyek. Villamos világítás. Clubélet (Bártfa-fürdői Park-Club, Könyvtár, társalgó- és zenetermek. Pompás turisztika, vadászterület, 6000 hold gyönyörű fenyeserdő.

Gyógyjavaslatok. Verszegénység, oly idegbajosoknál és gyengeségeknél, melyek vérhiányon, vagy kimerülésen alapulnak: női ivarszerek különféle bajainál, sápkór, vérhiány; terméketlenség és tehetetlenség-nél; kimerülésnél súlyosabb betegségek után, váltóház, görvélly és angol-kóránál; a szívnek megbetegedéseinél. Egyedül álló utókura karlsbadi marienbadi, balfi, lipiki fűdők használatá után. — **ORVOSOK:** Tiszti fürdőorvos: **Dr. Hintz Henrik** közeg, tanácsos, továbbá: **Dr. Blumenfeld Armin** Dr. Kanarik J., Dr. Szörényi Tivadár, Dr. Grossman Dezső, Dr. Cséri János Gyéri Dr. Ilona rendelő orvosok. Az elmúlt évadban a vendégek száma 5000 volt. Felvilágosítás és prospektussal készségesen szolgál a fürdőigazgatóság Bártfafürdő.

Országos hírű modern hidegvíz gyógyintézet! Három ásványvízfürdő! Hideg és meleg ásványvíz. Telített szénsavas fürdők. Nauheim-kúra. Magyarország legkiválóbb szivgyógyfürdője. Villany, fenyő és vaslápfürdők. (bártfai vaslápbél.) Ivókura: Égvényes, sós, vasas vizek könnyen emészthetők.

Orvos forrás felülmúlja mindenben a Selters-vizet! Villamos gyógykezelés, massage, tej, savó- és kefir kúra. Pormentes, ózomúsi hegyi levegő. Fenyvesek által terjesztett üdítő balzsamos illat. — Pensió elő- és utóidényben 8 kor. főidényben 12 kor.